

Charles Baudelaire

(París, 9 d'abril 1821 - 31 d'agost 1867)

200 anys del seu naixement

© Dibuix de Josep Maria Subirachs
Poema LXV «Tristesses de la Lune»
«Les Flor del Mal», traducció de Xavier Benguerel
Premi de Literatura (traducció) Generalitat de Catalunya
Edició bilingüe francès - català
Edicions del Mall
Barcelona, 1985

Fragment del pròleg d'Alain Verjat

La inseqüència és, tal vegada, la mare de la saviesa de les nacions. Els francesos detesten, en el fons, els autors que, a l'escola i en els manuals, es donen com a models sublimes (Bossuet o Leconte de Lisle), potser perquè no els llegeixen mai; en canvi, recalquen amb minuciosa precisió els defectes d'aquells que, en el fons, adoren. A aquells, se'ls retreu tot el que es pot, se'ls persegueix, se'ls tortura en vida o bon punt han mort. Així s'edifiquen els mites literaris; com a mites, són una manera d'expressar quelcom incomprensible i no obstant necessari —una admiració profunda desautoritzada per l'ordre i la moral— i són *literaris* perquè són, en part, *cosa mentale*. Així, quan parlen de Baudelaire, els crítics s'esforcen a no oblidar res de les seves debilitats: la infància difícil, l'adolescència rebel, la maduresa tarada, la sífilis i l'alcohol, l'amant mestissa i les provocacions del *dandy*, com si fos absolutament necessari justificar el

geni per la feblesa o la mania, com si l'artista no tingués —socialment— dret a ser-ho sinó per causes infamants. Així controla la societat burgesa els artistes que més es resisteixen a l'assimilació reguladora: la llibertat de l'artista no lliga amb la igualtat que pregona el jacobí de torn, sobretot quan escriu, al final de la Dedicatòria, *Al lector, de Les Flors del Mal*, la seva personal versió de la fraternitat:

hipòcrita lector, semblant meu i germà!

Baudelaire va ser així durant prop d'un segle, un poeta immoral, si no pornogràfic, lectura pròpia de degenerats i que l'ordre moral només podia agafar amb pinces, d'amagat, i tapant-se el nas. Però, tal vegada per desgràcia seva, se'l rehabilità després de la segona guerra mundial, després de la publicació d'un famós assaig de Sartre, capità i senyera d'una generació de joves rebels i cabelluts, com tots els joves, i que vestia de negre i que, segons diuen, no es rentava gaire.

LXV TRISTESSES DE LA LUNE

Ce soir, la lune rêve avec plus de paresse;
Ainsi qu'une beauté, sur du nombreux coussins,
Qui d'une main distraite et légère caresse
Avant de s'endormir le contour de ses seins,

Sur le dos satiné des molles avalanches,
Mourante, elle se livre aux longues pâmoisons,
Et promène ses yeux sur les visions blanches
Qui montent dans l'azur comme des floraisons.

Quand parfois sur ce globe, en sa langueur oisive,
Elle laisse filer une larme furtive,
Un poète pieux, ennemi du sommeil,

Dans le creux de sa main prend cette larme pâle,
Aux reflets irisés comme un fragment d'opale,
Et la met dans son coeur loin des yeux du soleil.

LXV TRISTESSES DE LA LLUNA

Aquesta nit, la lluna somia amb més peresa;
tal com una bellesa, que entre coixins florits,
amb una mà distreta amanyaga amb tendresa
poc abans d'adormir-se el contorn dels seus pits,

sobre el dors setinat de suaus esfondrades,
es lliura moribunda a llargs defalliments,
i, en blanques visions, passeja les mirades
que puguen dins l'atzur com florals naixements.

Quan sobre aquesta corba, en llangor inactiva,
deixa lliscar una llàgrima, només una, furtiva,
un piadós poeta, que somiar no vol,

pren la pàl·lida perla dins la seva mà closa,
de reflex irisat com d'òpal, i la posa
a dintre del seu cor ben lluny dels ulls del sol.